

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૮૨૬/૧૯૯૫

વિથ

આર/ક્રિમિનલ રિવિઝન એપિલકેશન નં. ૨૯૨૩/૧૯૯૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.વાય. કોગજે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સમીર જે. દવે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ
મશરૂભાઈ રતનાભાઈ રબારી અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

ક્રિમિનલ અપીલમાં ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા નં. ૧ તરફે એ.પી.પી. શ્રી એલ.બી. ડાભી.

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧, ૨, ૫, ૭ સામે અપીલ શમી ગયેલ.

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૩, ૪, ૬, ૮ તરફે વકીલ શ્રી એન. પી. ચૌધરી
(૩૯૮૦).

ક્રિમિનલ રિવિઝન એપિલકેશનમાં ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે વકીલ શ્રી કૈવન કે. પટેલ.

સામાવાળા નં. ૯ તરફે એ.પી.પી. શ્રી એલ.બી. ડાભી.

સામાવાળા નં. ૧-૨, ૫, ૭ સામે શમી ગયેલ.

સામાવાળા નં. ૩, ૪, ૬, ૮ તરફે વકીલ શ્રી યોગેશ એસ. લાખાણી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.વાય. કોગજે

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સમીર જે. દવે

તારીખ : ૩૧/૦૧/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.વાય. કોગજે દ્વારા)

૧. એડિશનલ સેશન્સ જજ, પાલનપુર દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૧૦૧/૧૯૯૩

માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૬.૦૫.૧૯૯૫ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે રાજ્યે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૭૮ હેઠળ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે. વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, આરોપીઓ સામે આઈપીસી ની કલમ ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯ અને ૩૦૨ તથા બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના ગુનાના આરોપ માટે ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી હતી.

૨. આ એક એવો બનાવ છે જ્યાં મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારી પર લાકડીઓથી સજ્જ આઠ હુમલાખોરો દ્વારા શરીરના નાજુક ભાગ પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે કુરશીભાઈનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું.

૩. કુલ મળીને, આઠ આરોપીઓ સામે ટ્રાયલ ચલાવવામાં આવી હતી જે પૈકી અહેવાલ મુજબ આરોપી નં. ૧-મશરૂભાઈ રતનાભાઈ રબારી, આરોપી નં. ૨-ચેહરાભાઈ કરશનભાઈ રબારી, આરોપી નં. ૫-ગોવાભાઈ રતનાભાઈ રબારી અને આરોપી નં. ૭-માલાભાઈ રતનાભાઈ રબારીનું અવસાન થઈ ચૂક્યું છે અને તેથી, તેઓ પૂરતી અપીલ શમી ગઈ છે. આ સંદર્ભમાં, આ અદાલતે તારીખ ૨૮.૦૪.૨૦૨૨ નો હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૪. વિદ્વાન અધિક પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષનો કેસ નજરે જોનાર સાક્ષીઓની જુબાની પર આધારિત હતો કે જેમની ગુનાના સ્થળે બનાવ સમયે ઉપસ્થિતિ સ્વાભાવિક હતી અને તેથી, સેશન્સ કોર્ટે નજરે જોનાર સાક્ષીઓને અવિશ્વસનીય ગણીને ભૂલ કરી છે. એવી

રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે માત્ર એટલા માટે કે નજરે જોનાર સાક્ષી મૃતકના સંબંધી છે, તે આવા સાક્ષીઓને અવિશ્વસનીય ગણવાનું કારણ હોઈ શકે નહીં.

૪.૧ વિદ્વાન એ.પી.પી. એ ત્યારપછી રજૂઆત કરી હતી કે તબીબી કેસ પેપર્સમાં નોંધાયેલી ઇજાઓના સંદર્ભમાં દસ્તાવેજ પુરાવા સાથે નજરે જોનાર સાક્ષીઓની જુબાની મેળ ખાતી નથી તેવું તારણ કાઢવામાં સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ભૂલ કરવામાં આવી છે.

૪.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તબીબી અધિકારીની તપાસ કરીને, ફરિયાદપક્ષ ઇજાઓ સાબિત કરવામાં સક્ષમ છે. શરીરના જે ભાગ પર આવી ઇજાઓ પહોંચાડવામાં આવી છે અને તબીબી અધિકારીનો એ મતલબનો અભિપ્રાય કે હુમલામાં વપરાયેલ મુદ્દામાલની વસ્તુઓ (લાકડાની લાકડી) આવી ઇજા પહોંચાડવા માટે સક્ષમ છે, તે માનવવધના મૃત્યુ તેમજ આરોપી વ્યક્તિઓને આભારી ભૂમિકા સ્થાપિત કરવા માટે ફરિયાદપક્ષ માટે પૂરતું છે.

૪.૨ વિદ્વાન એ.પી.પી. એ છેલ્લે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષ હુમલા પાછળનો હેતુ સાબિત કરવામાં પણ સક્ષમ હતો કારણ કે સાક્ષીઓના પુરાવા પરથી સ્પષ્ટપણે બહાર આવે છે કે ખુદ્દા ખેતરમાં ઢોર ચરાવવા દેવા બાબતે મૃતકે આરોપી નં. ૬ ને ઠપકો આપ્યો હોવાથી તકરાર ઊભી થઈ હતી અને જ્યારે ઠપકો આપ્યો, ત્યારે આરોપી નં. ૬ એ મૃતક પર લાકડીથી હુમલો કર્યો હતો અને પડોશના રહેવાસી હોવાના કારણે અન્ય વ્યક્તિઓ ગુનાના સ્થળે દોડી આવ્યા

હતા અને હુમલો પણ કર્યો હતો. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સાબિત થયેલી આ ઘટના સેશન્સ કોર્ટે માનવી જોઈતી હતી કારણ કે ફરિયાદપક્ષ તેને વાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવામાં સક્ષમ હતો.

૫. જ્યારે મામલો પુકારવામાં આવ્યો ત્યારે સામાવાળાઓ તરફે વિદ્વાન વકીલ ગેરહાજર છે. મામલો વર્ષ ૧૯૯૫ નો હોવાથી, અદાલત વિદ્વાન એ.પી.પી. ની સહાયથી સુનાવણી હાથ પર લેવાનું યોગ્ય માને છે.

૬. એવું જણાય છે કે પ્રથમ બાતમીદાર પક્ષે પણ રિવિઝન એપિલિકેશન દાખલ કરી છે જોકે, જ્યારે મામલો સુનાવણી માટે હાથ પર લેવામાં આવ્યો ત્યારે રિવિઝનકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલ પણ ગેરહાજર છે. તેમ છતાં, અદાલતે રિવિઝન એપિલિકેશનમાં રિવિઝનકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલોનો સંદર્ભ લીધો છે, જેમાં દલીલો વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને તદ્દન સમાન છે.

૭. અદાલતે વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત, દલીલો અને રેકૉર્ડ તેમજ કાર્યવાહીને ધ્યાને લીધી છે.

તારીખ ૧૦.૦૫.૧૯૯૩ ના રોજ ૧૮:૦૦ વાગ્યે બનેલી ઘટનાના સંદર્ભમાં સી.આર. નં. ૫૧/૧૯૯૩ વાળી એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી, જેમાં આરોપીઓ દ્વારા મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારી પર લાકડીઓથી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. આંક ૩ થી આરોપ ઘડવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવો

આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે તારીખ ૧૦.૦૫.૧૯૯૩ ના રોજ ૧૮-૦૦ વાગ્યે અથવા તે સમય દરમિયાન, બનાસકાંઠા જિલ્લાના પાલનપુર તાલુકાના સામઢી મોટા-વાસ ગામમાં કૃષ્ણાપુરા ખાતે ચબૂતરા નજીક, આરોપી વ્યક્તિઓએ ઘાતક હથિયારો જેવી કે લાકડીઓ વડે મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારીનું મૃત્યુ નીપજાવવાના સામાન્ય ઇરાદાને આગળ ધપાવવા માટે ગેરકાયદેસર મંડળી રચી હતી અને બળપ્રયોગ કરીને હુલ્લડ કર્યું હતું અને તે દ્વારા આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૪૭, ૧૪૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો છે. વધુમાં, સદર તારીખ, સમય અને સ્થળે, સદર ગેરકાયદેસર મંડળીના સામાન્ય ઇરાદાને પરિપૂર્ણ કરવાના ઇરાદા સાથે, આરોપી નં. ૭, રબારી માલાભાઈ રતનાભાઈ અને આરોપી નં. ૬ મગનભાઈ રામાભાઈ રબારીએ, માથા પર લાકડીના ફટકા મારવાથી મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારી મૃત્યુ પામશે તેવું જ્ઞાન હોવા છતાં અથવા તેવું માનવાને કારણ હોવા છતાં, તમે આરોપી નં. ૭, રબારી માલાભાઈ રતનાભાઈ અને આરોપી નં. ૬ મગનભાઈ રામાભાઈ રબારીએ મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારીના માથા પર લાકડીના ફટકા માર્યા હતા અને આરોપી નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ અને ૮ એ મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારીના હાથ, પગ અને શરીરના વિવિધ ભાગો પર આડેધડ લાકડીના ફટકા મારીને મૃતક કુરશીભાઈ ખોડાભાઈ રબારીનું મૃત્યુ નીપજાવી તેમની હત્યા કરી હતી અને તે દ્વારા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ અને ૧૪૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો છે.

૮. ફરિયાદપક્ષે મેડિકલ ઓફિસર તરીકે ફ.સા.-૧-ડો. બાબુલાલ બેચરભાઈ સુરતિયાની આંક ૧૫ પર તપાસ કરી છે. તેમની જુબાનીમાં, તેમણે સાત બાહ્ય ઇજાઓ અને ત્રણ આંતરિક ઇજાઓનું વર્ણન કર્યું છે અને માથાની ઇજાના કારણે આઘાત અને રક્તસ્રાવને મૃત્યુનું કારણ આપ્યું છે. આ સાક્ષીને મુદ્દામાલની લાકડીઓ બતાવવામાં આવી હતી અને સાક્ષીએ અભિપ્રાય આપ્યો છે કે મૃતકને થયેલી ઇજાઓ મુદ્દામાલની વસ્તુઓના ઉપયોગથી શક્ય છે. તેથી, આ સાક્ષી મારફત ફરિયાદપક્ષે આંક ૧૬ થી પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ સાબિત કર્યો છે.

૯. ફરિયાદપક્ષે તેથી કુરશીભાઈના માનવવધના મૃત્યુની હકીકત સ્થાપિત કરી છે. જોકે, આ કેસના હેતુ માટે જે સુસંગત છે તે સામાવાળાઓ-આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકા છે અને તે કારણસર, ફરિયાદપક્ષે ફ.સા.-૨-રાજાભાઈ ભગવાનભાઈ રબારીની તપાસ કરી છે, જે મૃતકના પિતરાઈ ભાઈ છે. આ સાક્ષીના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે જુબાની આપી છે કે તેમના સંબંધી સીતાબેન દ્વારા જાણ કરવામાં આવતાં તેઓ બનાવના સ્થળે પહોંચ્યા હતા અને જ્યારે તેઓ સ્થળે પહોંચ્યા ત્યારે તેમણે બનાવ બનતો જોયો હતો જ્યાં આરોપી વ્યક્તિઓ મૃતક વ્યક્તિ પર આક્રમક હુમલો કરી રહ્યા હતા. અદાલતે આ સાક્ષીની ઊલટતપાસનું વિગતવાર અવલોકન કર્યું છે અને એવું જણાય છે કે જ્યારે બનાવ બન્યો ત્યારે હાલના સાક્ષીને મૃતકની સાથે રહેલા સ્વાભાવિક સાક્ષી કહી શકાય નહીં, પરંતુ તેઓ તેમના સંબંધી એટલે કે સીતાબેન કે જેઓની ફ.સા.-૩ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી છે તેમના દ્વારા જાણ કરવામાં

આવતાં જ બનાવના સ્થળે પહોંચ્યા હતા. દેખીતી રીતે, આ સાક્ષીની જે જુબાની સામે આવે છે તેના પર વિશ્વાસ કરી શકાય નહીં કારણ કે તેઓ પાછળથી ગુનાના સ્થળે પહોંચ્યા હતા.

૧૦. અદાલતના મતે, એકમાત્ર વ્યક્તિ જેને નજરે જોનાર સાક્ષી તરીકે ગણી શકાય તે સીતાબેન માલાભાઈ રબારી છે, જે મૃતકની ભત્રીજી છે અને આંક ૨૬ થી ફ.સા.-૩ તરીકે તપાસવામાં આવી છે. તેમની જુબાનીમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે સાંજના સમયે, તેમના ખેતરમાં ખેતીકામ પૂર્ણ કર્યા પછી તેઓ પોતાના કાકા (મૃતક) સાથે તેમના ઘર તરફ નીકળ્યા હતા અને રસ્તામાં ચબૂતરા નજીક મગનભાઈ રામાભાઈ (આરોપી નં. ૬) લાકડી સાથે ત્યાં ઊભેલા મળ્યા હતા અને તેથી મૃતકે પોતાના ગામમાં ઢોર ચરાવવા દેવાના મુદ્દે સદર મગનભાઈ રામાભાઈનો સામનો કર્યો હતો અને તેમને ઠપકો આપ્યો હતો, આ તબક્કે, આરોપી નં. ૬ એ મૃતકના માથા પર લાકડીથી હુમલો કર્યો હતો. પરિણામે, તેઓ નીચે પડી ગયા હતા અને ત્યારપછી, પડોશના રહેવાસી એવા અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ ગુનાના સ્થળે દોડી આવ્યા હતા અને મૃતક વ્યક્તિ પર આડેધડ હુમલો શરૂ કર્યો હતો. ઊલટતપાસમાં, આ સાક્ષીને ખેતરે આવવા-જવાની તેમની દૈનિક દિનચર્યાના સંદર્ભમાં પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા અને આ સાક્ષી વાસ્તવિક સાક્ષી હતા કે કેમ અને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૪૯ લાગુ કરવા માટે હુમલાની ઘટનામાં આરોપી નં. ૬ સિવાયના અન્ય આરોપીઓની સંડોવણી અંગે પણ આ સાક્ષીની જુબાની પર પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા.

દેખીતી રીતે, ઊલટતપાસ પરથી એ બહાર આવ્યું છે કે આ ઘટના જાહેર સ્થળ ચબૂતરા ખાતે બની હતી જે ભીડભાડવાળી જગ્યા હશે અને એવા સમયે બની હતી જ્યાં એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે ઘટનાના ઘણા સાક્ષીઓ હશે તેમ છતાં ફરિયાદપક્ષે માત્ર આ એક જ નજરે જોનાર સાક્ષી પર આધાર રાખ્યો છે. આ સાક્ષીની જુબાનીનું સમગ્ર વાંચન સૂચવે છે કે જ્યાં સુધી મગનભાઈ રામાભાઈ વચ્ચેની પ્રથમ ઘટના અને તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા હુમલાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, તે ખરેખર બનેલી ઘટના જણાય છે જોકે, અન્ય આરોપી વ્યક્તિઓ પોતાના ઘરેથી ગુનાના સ્થળે દોડી આવ્યા અને હુમલો કર્યો તે અંગેની વાત અતિશયોકિતભરી જણાય છે.

૧૧. સાક્ષીએ વાસ્તવમાં જે બન્યું હતું તેના કરતાં વધુ વાત રજૂ કરી હોવાથી, સેશન્સ કોર્ટ આ એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીના પુરાવાને ફગાવી દેવામાં સંપૂર્ણપણે વાજબી હતી.

૧૨. જ્યાં સુધી એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીની જુબાની શંકાસ્પદ હોય, ત્યાં સુધી સ્વાભાવિક રીતે ફરિયાદપક્ષ નજરે જોનાર સાક્ષીઓની જુબાનીને સમર્થન આપવા માટે ઉપલબ્ધ હોઈ શકે તેવા સમર્થનના આધારે પોતાના કેસને મજબૂત બનાવી શકે છે. હાલના કેસમાં, ફરિયાદપક્ષે શોધ પંચનામાના પંચ સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે જે દરમિયાન ગુનામાં કથિત રીતે વપરાયેલી મુદ્દામાલની લાકડીઓ મળી આવી છે. ફ.સા.-૪ એ આરોપી નં. ૧ થી ૬ પાસેથી લાકડીઓની શોધના પંચનામાના પંચ સાક્ષી છે જોકે, આ સાક્ષીએ

ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. તેવી જ રીતે, આંક ૨૮ થી ફ.સા.-૫ માલાભાઈ વીરજીભાઈ દેસાઈની તપાસ કરવામાં આવી છે, જેઓ આરોપી નં. ૭ અને ૮ પાસેથી મળી આવેલી લાકડીના શોધ પંચનામાના પંચ સાક્ષી હતા. આ સાક્ષીએ પણ પંચનામું દોરવાને સમર્થન આપ્યું નથી. આંક ૩૦ ના પંચનામાના સહ-પંચ ફ.સા.-૬-નગજીભાઈ કલ્યાણભાઈ દેસાઈએ પણ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી.

૧૩. અદાલતે ત્યારપછી તપાસ અધિકારીના પુરાવાને ધ્યાને લીધો છે, જેમણે તપાસ હાથ ધરી હતી અને શોધ પંચનામા (નિશાની ૧૪/૬) નો સંદર્ભ આપ્યો હતો જેને આંક ૬૦ આપવામાં આવ્યો હતો, જોકે, અનુક્રમે આંક ૪૦ અને આંક ૪૧ ના પંચનામાના અમલનો સંદર્ભ આપવા સિવાય, તેમની મુખ્ય તપાસ દરમિયાન કોઈ વધુ વિગતો વર્ણવવામાં આવી નથી.

૧૪. અદાલતે ત્યારપછી એફએસએલ ના પુરાવા અને આંક ૪૨ થી પ્રદર્શિત અહેવાલનું અવલોકન કર્યું છે જે સૂચવે છે કે એફએસએલ માટે મોકલવામાં આવેલી વસ્તુઓમાં એવી કોઈ વસ્તુ સમાવિષ્ટ ન હતી જે સામાવાળાઓ-આરોપી વ્યક્તિઓને ગુના સાથે જોડે. મોકલવામાં આવેલી તમામ વસ્તુઓમાં માટી અને નિયંત્રિત માટી તથા મૃતકના કપડાં જે તેમણે ગુના સમયે પહેર્યા હતા તેનો સમાવેશ થતો હતો. જ્યાં સુધી મળી આવેલી લાકડીઓનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, પંચનામું પોતે જ સૂચવે છે કે લાકડી પર લોહીનો કોઈ ડાઘ જોવા મળ્યો ન હતો.

૧૫. તે સંજોગોમાં પણ, ફરિયાદપક્ષ મૃતક પરના હુમલામાં બનાવ સમયે લાકડીના ઉપયોગનું જોડાણ સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું છે. અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે ઇજાઓનું વર્ણન સૂચવે છે કે ઇજાઓ લોહીથી ખરડાયેલી હતી જે દર્શાવે છે કે જો મળી આવેલી લાકડીઓ વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો હોત, તો તેના પર નિશાન અથવા ડાઘ પડ્યો હોત જે હાલના કેસમાં મળ્યો નથી.

૧૬. સેશન્સ કોર્ટે નજરે જોનાર સાક્ષીને અવિશ્વસનીય ગણવા માટે દર્શાવેલા કારણોનું પણ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે, જે અદાલતના મતે વાજબી છે. સેશન્સ કોર્ટે સીતાબેનના પુરાવાને ધ્યાને ન લેવા માટે પોતાના કારણો આપ્યા છે અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં નોંધ્યું છે કે :- સીતાબેને જણાવ્યું છે કે, ગુનાના સ્થળે અને બનાવ સમયે માત્ર તેઓ બે એટલે કે સીતાબેન અને કુરશીભાઈ જ હાજર હતા અને બનાવ પછી પણ, તેમણે આરોપી વ્યક્તિઓ અને કુરશીભાઈના પુત્ર તથા ફરિયાદી વગેરે સહિત અન્ય ચાર વ્યક્તિઓ સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિને ગુનાના સ્થળે આવતા જોયા નથી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, બનાવના સ્થળે જાહેર રસ્તો છે અને રસ્તો ઘરપડી અને નવા ગામ તરફ જાય છે. તેઓ જણાવે છે કે, સામાન્ય રીતે ગુનાના સ્થળે ઘણા લોકોની અવરજવર રહેતી હોય છે. તેઓ એવું પણ જણાવે છે કે, કૃષ્ણાપુરા વિસ્તાર પૂરો થયા પછી રસ્તાની પૂર્વ તરફ આવેલા સ્થળે કલ્યાણ હીરા, રાજા હીરા, મોતી કોપાના મકાનો આવેલા છે અને તેઓ ત્યાં પોતાના પરિવાર સાથે રહે છે. જોકે, તેમણે જણાવ્યું છે કે, તે તમામ લોકો બનાવ બન્યા પછી ત્યાં રહેવા

આવ્યા હતા. ગમે તે હોય, પરંતુ એક હકીકત ચોક્કસ છે કે, સદર બનાવ ગામના ચાર રસ્તા પર બન્યો હતો અને એવું માની શકાય કે, સાંજના સમય હોવાથી અને નજીકમાં ડેરી હોવાથી તે રસ્તા પર લોકોની અવરજવર હશે અને કોઈપણ સંજોગોમાં, આવી અવરજવરવાળા આ પ્રકારના રસ્તા પર કોઈ ન હતું તે માનવા યોગ્ય નથી અને મને એવું જણાય છે કે, સીતાબેન આ મુદ્દે પોતાની જુબાનીમાં સાચું કહી રહ્યા નથી. એ નિર્વિવાદ હકીકત છે કે, બનાવના એકમાત્ર સાક્ષી સીતાબેન છે અને તેઓ કુરશીભાઈની ભત્રીજી હોવાથી, અદાલતે તેમના પુરાવાની નજીકથી તપાસ કરવી જોઈએ કારણ કે તેઓ હિત ધરાવતા સાક્ષી છે. તે ઉપરાંત, બંને પક્ષો વચ્ચે ચૂંટણી અંગે અદાવત હતી જે રેકૉર્ડ પર સ્થાપિત હકીકત છે અને તેને ધ્યાનમાં લેતાં, સીતાબેન હિત ધરાવતા સાક્ષી છે અને તેથી તેમના પુરાવાની નજીકથી તપાસ થવી જોઈએ. આ રીતે, જો આપણે સીતાબેનના પુરાવાની નજીકથી તપાસ કરીએ, તો તેમણે પોતાના નિવેદનમાં એવી હકીકત જણાવી છે કે, તમામ આઠ આરોપીઓએ કુરશીભાઈને ગણી ન શકાય તેટલી એક કરતાં વધુ લાકડીઓથી માર માર્યો હતો. આ હકીકતના આધારે, કુરશીભાઈના શરીર પર અસંખ્ય ઈજાઓ હોવી જોઈએ પરંતુ, જો આપણે ડોક્ટરની જુબાની જોઈએ, તો મૃતક કુરશીભાઈને આઠ બાહ્ય ઈજાઓ થઈ હતી અને ડૉ. બાબુલાલ બેચરદાસ સુતરિયા દ્વારા જણાવ્યા મુજબ, તમામ આઠ બાહ્ય ઈજાઓ પૈકી, માથા પરની ઈજા નં. ૭ લોહીના ગંઠાવાને કારણે થઈ હતી, તેથી ઈજા નં. ૭ સ્વતંત્ર ઈજા નથી. જ્યારે, ડોક્ટરે તેમની ઉપરોક્ત ઊલટતપાસમાં જણાવ્યું છે કે, ઈજા નં. ૨ ના

કારણે ઇજા નં. ૧ થઈ શકે છે.

ડોક્ટરના પુરાવાને ધ્યાને લેતાં, ઇજા નં. ૧ પણ સ્વતંત્ર ઇજા નથી. તેથી, કુરશીભાઈને બે ઇજાઓ સિવાય સમગ્ર શરીર પર માત્ર છ ઇજાઓ થઈ હતી. જો આઠ વ્યક્તિઓમાંથી દરેકે લાકડી મારી હોત તો કુરશીભાઈને ઓછામાં ઓછી આઠ ઇજાઓ થઈ હોત. જોકે, સીતાબેને જણાવ્યા મુજબ, કુરશીભાઈને ચારેય તરફથી લાકડીના ઘણા ફટકા વાગ્યા હતા. આ સંજોગોમાં, એક ઇજા બીજી ઇજા પર થાય તે શક્ય નથી અને તેથી તે છ કરતાં વધુ ઇજાઓ હોવી જોઈએ. જોકે, આવી કોઈ ઇજા મળી નથી. સીતાબેને જણાવ્યા મુજબ, આરોપીઓએ તેમના કાકાને લાકડીઓ વડે ઇજાઓ પહોંચાડી હતી અને તેથી શરીરમાંથી લોહી વહી રહ્યું હતું. મૃતકના શરીરેથી કબજે કરવામાં આવેલા કપડાંને તપાસ માટે ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીનો અહેવાલ આંક-૪૨ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. આંક-૪૨ ના અહેવાલ મુજબ એવું જણાવી શકાય કે ધોતી, કુરતા અને બનીયાન પર લોહી મળી આવ્યું હતું. તેના પર એ-ગ્રુપનું લોહી મળી આવ્યું હતું. સ્થળ પરથી કબજે કરવામાં આવેલી માટી પર પણ એ-ગ્રુપનું લોહી મળી આવ્યું હતું. તેથી, આંક-૪૨ પરના ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીના અહેવાલ પરથી સાબિત થાય છે કે મૃતકના શરીરમાંથી લોહી વહી રહ્યું હતું. મૃતકને જે સાધન વડે મારવામાં આવ્યો હતો તેના પર લોહી મળવું જ જોઈએ. ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, આરોપીઓએ મૃતકને લાકડીના ફટકા માર્યા હતા. આ લાકડીઓ આંક ૪૦ અને ૪૧ ના પંચનામા પછી

આરોપીઓ પાસેથી કબજે કરવામાં આવી હતી. પંચ વજેસિંગ બેચર, પંચાભાઈ હીરાભાઈ, માલાભાઈ દેવજીભાઈ અને નગજીભાઈ કલ્યાણભાઈની અનુક્રમે આંક ૨૭, ૫૭, ૨૮ અને ૨૯ થી તપાસ કરવામાં આવી હતી. આ ચાર પંચો ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપતા ન હોવાથી, તેમને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા હોસ્ટાઈલ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. તેથી, એ હકીકત સાબિત થતી નથી કે, આરોપી વ્યક્તિઓએ મુદ્દામાલની લાકડીઓ રજૂ કરી હતી અથવા આરોપી વ્યક્તિઓ પાસેથી મુદ્દામાલની લાકડીઓ મળી આવી હતી. દલીલ ખાતર આપણે એમ માની લઈએ તો પણ કે, લાકડીઓ માત્ર આરોપીઓ પાસેથી જ કબજે કરવામાં આવી હતી અને આંક ૪૦ અને ૪૧ નું પંચનામું વાંચવામાં આવે તો પણ, એવું જણાતું ન હતું કે લાકડી પર લોહીના ડાઘ મળ્યા હોય. તે ઉપરાંત, આરોપીઓના કપડાં પર કોઈ લોહી મળ્યું ન હતું. હવે, જો કુરશીભાઈને અતિશય રક્તસ્રાવ થયો હોત, તો લોહી જમીન પર ઢોળાયું હોત અને લોહીના ટીપાં જમીન પર અને લાકડી પર તથા કોઈપણ આરોપી વ્યક્તિ પર ઉડ્યા જ હોત. જોકે, આ કેસમાં આવી કોઈ હકીકત મળતી નથી. તેથી, આરોપી વ્યક્તિઓએ કુરશીભાઈને લાકડીના ફટકા માર્યા હતા તે ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. તેથી, એવું કહી શકાય કે આરોપીઓના કેસમાં એ હકીકત છે કે કોઈએ કુરશીભાઈની હત્યા કરી હતી અને તેમનું શબ ગામની સીમમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યું હતું અને આરોપી વ્યક્તિઓ સાથેની અદાવતના કારણે ખોટો કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. જો એવું ન હોત, તો નજીકમાં રહેતી અથવા ત્યાંથી પસાર થતી કોઈપણ વ્યક્તિની

ફરિયાદપક્ષ દ્વારા સાક્ષી તરીકે જુબાની લેવામાં આવી હોત. આવા કોઈ સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી નથી.

૧૭. જોકે, સીતાબેનની જુબાની ધ્યાને લેતાં, તેમણે પોતાની જુબાનીમાં જણાવ્યું છે કે ઘણી ઈજાઓ થઈ હતી. પરંતુ, ડોક્ટરના પુરાવાને ધ્યાને લેતાં, કુરશીભાઈને માત્ર છ ઈજાઓ થઈ હતી. એકમાત્ર નજરે જોનાર સાક્ષીને કોઈ સમર્થન મળતું નથી.

૧૭. (૨૦૨૨) ૩ એસ.સી.સી. ૪૭૧ માં પ્રસિદ્ધ થયેલા રાજેશ પ્રસાદ વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર અને અન્ય ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પરથી પણ અદાલત સમર્થન મેળવી શકે છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે જ્યાં અન્ય દ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોય ત્યાં સેશન્સ કોર્ટના નિર્ણયને ઉલટાવવાની હાઈકોર્ટની સત્તા સંબંધિત કેસ કાયદાની તપાસ કરી છે. ચંદ્રપ્પા અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક [(૨૦૦૭) ૪ એસ.સી.સી. ૪૧૫] સહિતના કેસની તપાસ કરતાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમ સામેની અપીલ સાથે કામ કરતી વખતે એપેલેટ કોર્ટની સત્તાઓ સંબંધિત સામાન્ય સિદ્ધાંતો તારવ્યા છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે જે પુરાવા પર નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ આધારિત છે તેની સમીક્ષા કરવાની, પુનઃમૂલ્યાંકન કરવાની અને પુનર્વિચારણા કરવાની એપેલેટ કોર્ટ પાસે સંપૂર્ણ સત્તા છે. જોકે, એપેલેટ કોર્ટે ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે નિર્દોષ છોડી મૂકવાના કિસ્સામાં, આરોપીની તરફેણમાં બમણી ધારણા રહેલી છે. પ્રથમ તો, ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંત હેઠળ નિર્દોષતાની ધારણા

તેને ઉપલબ્ધ છે, અને ત્યારપછી, નિર્દોષ છૂટકારો મેળવવા પર, તે ધારણા વધુ પ્રબળ, પુનઃપુષ્ટ અને મજબૂત બને છે, અને તેથી, જ્યારે પણ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, ત્યારે સામાન્ય રીતે, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા નિર્દોષ છોડી મૂકવાના તારણોમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દખલ કરશે નહીં.

૧૮. ઉપરોક્ત તારણને ધ્યાને લેતાં, અદાલતને હસ્તક્ષેપ કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી. પરિણામે, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને નામંજૂર કરવામાં આવે છે. પાલનપુરના એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૧૦૧/૧૯૯૩ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૬.૦૫.૧૯૯૫ નો નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો ચુકાદો અને હુકમ બહાલ રાખવામાં આવે છે. આરોપીઓના જમીન અને જમીનખત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલવી.

૧૯. અપીલમાં પસાર કરાયેલા હુકમને ધ્યાને લેતાં ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન ટકી શકતી નથી. તેથી, તેનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(એ.વાય. કોગજે, ન્યાયમૂર્તિ)

(સમીર જે. દવે, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====